

พิมพ์เขียวสู่พลเมืองโลก: แนวทางการจัดการ เรียนรู้โลกศึกษา

ถอดรหัสกรอบแนวคิดสากล
สู่การปฏิบัติจริงในห้องเรียนไทย

โลกศึกษาคืออะไร? รากฐานจากกรอบแนวคิดสากล

โลกศึกษาไม่ใช่แค่การเรียนรู้เรื่องต่างประเทศ แต่คือ
กรอบการศึกษาเชิงเปลี่ยนผ่าน (Transformative Education)
ตามแนวทาง UNESCO และเป้าหมาย SDG 4.7

พุทธิพิสัย (Cognitive Domain)

ความเข้าใจเชิงระบบ
พัฒนาทักษะการคิดเชิงวิพากษ์
เข้าใจระบบโครงสร้างสังคม
และตระหนักถึงพลวัตของอำนาจ
ที่อยู่เบื้องหลังความเหลื่อมล้ำ

ทักษะทางสังคมและอารมณ์ (Socio-Emotional Domain)

ความเห็นอกเห็นใจร่วมกัน
มีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของมนุษยชาติ
เคารพความหลากหลาย
และยึดมั่นในค่านิยมสิทธิมนุษยชน

พฤติกกรรม (Behavioral Domain)

การลงมือทำ
ดำเนินการอย่างรับผิดชอบทั้ง
ในระดับท้องถิ่นและระดับโลก
เพื่อสร้างสังคมที่สันติและยั่งยืน

การสร้างสมดุลแห่งตัวตนของพลเมืองโลก

Balancing Identities

James A. Banks เสนอว่าโลกศึกษาไม่ใช้การทำลายรากเหง้า แต่คือการสร้างสมดุล (Balance) โดยไม่ให้ระดับใดครอบงำระดับอื่น

เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม (Cultural Identification)

การเคารพและชื่นชมรากฐาน ชาติพันธุ์ และศาสนาของตนเอง

เอกลักษณ์ระดับชาติ (National Identification)

ความมุ่งมั่นต่อค่านิยมประชาธิปไตย ความยุติธรรม และความเสมอภาคในรัฐ

เอกลักษณ์ระดับโลก (Global Identification)

การมองตนเองเป็นส่วนหนึ่งของมนุษยชาติและความรับผิดชอบข้ามพรมแดน

เราจะจัดการศึกษาอย่างไร
ให้นักเรียนรู้สึกเศร้าโศกกับผู้ที่เสียชีวิตในคาร์ฟูร์และอิรัก
เท่าๆ กับที่พวกเขาารู้สึกต่อคนของเราเอง?

— บททดสอบสำคัญของความเห็นอกเห็นใจ (Empathy) ที่ไร้พรมแดน

มิติการเรียนรู้เชิงระบบ 4 ทิศทาง Systems Thinking Dimensions

กรอบแนวคิดของ Graham Pike และ David Selby
มุ่งสร้างผู้เรียนที่มองโลกแบบองค์รวม (Holistic View)

มิติศักยภาพมนุษย์ (Human Potential Dimension)

การพัฒนาขีดความสามารถ
ของมนุษย์เพื่อสร้างอนาคต
ทางเลือกที่ดีกว่า

W

E

มิติเวลา (Temporal Dimension)

เชื่อมโยงสายใยประวัติศาสตร์: การเข้าใจอดีต
เพื่ออธิบายปัจจุบัน และคาดการณ์อนาคต

มิติพื้นที่ (Spatial Dimension)

มองโลกในฐานะพื้นที่ที่เชื่อมโยงกัน
การกระทำในจุดหนึ่งส่งผลกระทบต่ออีกจุดหนึ่งเสมอ

มิติประเด็นปัญหา (Issues Dimension)

วิเคราะห์ปัญหาโลกที่ซับซ้อน
เช่น ความขัดแย้ง สิ่งแวดล้อม
และความเหลื่อมล้ำ

เป้าหมายพลเมืองโลกบริบทไทย

The Thai Global Citizen Goals

การบูรณาการวิสัยทัศน์ของ สพฐ. เพื่อพัฒนาคุณลักษณะ 10 ประการ ผ่านทักษะแกนหลัก 4 ด้าน (Core Skills)

ทักษะพื้นฐาน (Core Skills)

การสื่อสาร,
การคำนวณ, การใช้ ICT,
และการแก้ปัญหาที่ซับซ้อน

ทักษะพลเมือง (Citizenship Skills)

มีส่วนร่วมกับสังคม, เคารพความหลากหลาย,
จับเคลื่อนความยุติธรรม, เข้าใจว่า สิทธิ
มาพร้อม ความรับผิดชอบ

เยาวชนไทย
ในฐานะพลเมืองโลก

ทักษะการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง (Personal Development)

เห็นคุณค่าในตนเอง (Self-worth),
เห็นคุณค่าในตนเอง (Self-worth),
จัดการตนเองได้, คิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล,
ทักษะเชิงบวกต่อการเรียนรู้

ทักษะการทำงาน (Employability Skills)

มีจริยธรรมในการทำงาน, ยืดหยุ่น,
จัดลำดับความสำคัญ, และทำงานร่วม
กับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขอบข่ายเนื้อหาโลกศึกษา 8 มิติของไทย

The 8 Dimensions of Thai Global Ed

1. ความเป็นพลเมืองโลก
เข้าใจบทบาทของสถาบัน
โลกและการตัดสินใจ
2. การแก้ปัญหา
ความขัดแย้ง
เรียนรู้วิธีแก้ปัญหาระดับ
ถึงนานาชาติอย่างสันติ
3. ความยุติธรรม
ในสังคม
ความเสมอภาค ความถูกต้อง
และความโปร่งใส
4. ค่านิยมและการ
ตระหนักรู้
การประเมินวิกฤต
โลกรู้เท่าทันสื่อ
5. การพัฒนาที่ยั่งยืน
ความสัมพันธ์ระหว่าง
เศรษฐกิจ สังคม
และสิ่งแวดล้อม
6. สิทธิมนุษยชน
กรอบหลักแก้ปัญหา
ความไม่เท่าเทียม
7. การพึ่งพาอาศัยกัน
ผลกระทบของโลกาภิวัตน์
ต่อมนุษยและธรรมชาติ
8. ความหลากหลาย
ยอมรับความแตกต่าง
ทางวัฒนธรรม
และชาติพันธุ์

นวัตกรรมการจัดกิจกรรมระดับสากล

International Activity Innovations

แนวทางจาก NSCCE (2010) ที่เปลี่ยนห้องเรียนให้เป็นพื้นที่จำลองสังคมโลก

กิจกรรมโครงงาน (Project-Based)

สร้างองค์ความรู้ใหม่ผ่าน
การสืบค้นข้อมูลจากสื่อจริง
ส่งเสริมพรสวรรค์และการทำงานกลุ่ม

เครือข่ายเชื่อมโลก (International Partnerships)

แลกเปลี่ยนโดยตรงกับ
โรงเรียนพันธมิตรข้ามชาติ
ทำลายกรอบอคติ (Stereotypes)

กิจกรรมศิลปะอย่างมีส่วนร่วม (Participative Arts)

ใช้ละคร/บทบาทสมมติใน
พื้นที่ปลอดภัย เพื่อแก้ปัญหา
ความรุนแรงหรือการเลือกปฏิบัติ

การถกเถียงโต้วาที (Debates)

พัฒนาทักษะการพูดเชิงวิพากษ์
สร้างความคุ้นเคยกับ
ประเด็นปัญหาร่วมสมัยระดับโลก

การเรียนรู้ชุมชน (Community Learning)

การบริการสังคม (Community Service)
ประยุกต์ทฤษฎีสู่การลงมือ
แก้ปัญหาจริงในพื้นที่

กิจกรรมกีฬา (Sports)

ส่งเสริมความเท่าเทียม
การเล่นที่ยุติธรรม (Fair Play)
และการสื่อสารที่ไม่ใช้ความรุนแรง

กระบวนการเรียนรู้เชิงลึก: วิธีการชกค้ำ

The Jurisprudential Method

การจำลองกระบวนการพิจารณาคดี เพื่อฝึกการตัดสินใจในประเด็นความขัดแย้งทางค่านิยมที่ซับซ้อน

1. นำเสนอกรณีปัญหา (Present the Issue)

นำเสนอปัญหาที่ไม่มีคำตอบสำเร็จรูป

ตัวอย่าง: ควรมีกฎหมายให้คนรักเพศเดียวกันจดทะเบียนสมรสกันได้หรือไม่?

2. ยืนยันการตัดสินใจ & ชกค้ำ (Decide & Cross-Examine)

ผู้เรียนเลือกทางออก ผู้สอนตั้งคำถามสร้างเงื่อนไขเพิ่ม

คำถามชกค้ำ: หากสถานการณ์แปรเปลี่ยนไป... นักเรียนยังยืนยันคำตอบเดิมหรือไม่?

3. ทบทวนการตัดสินใจ (Review Decision)

เปิดโอกาสให้ผู้เรียนปรับเปลี่ยนหรือคงคำตอบเดิม หลังจากเผชิญเงื่อนไขใหม่

4. ตรวจสอบและยืนยันค่านิยม (Final Confirmation of Values)

ผู้เรียนหาข้อเท็จจริงมาสนับสนุนคำตอบ
เพื่อยืนยันค่านิยมที่แท้จริงของตนอย่างมีเหตุผล

สื่อ: มากกว่าเครื่องมือ แต่คือเป้าหมาย

Media: A 3D Educational Tool

ในยุคดิจิทัล ข้อมูลข่าวสารเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวัน
การจัดการเรียนรู้ของไทยจึงยกระดับการใช้สื่อออกเป็น 3 มิติ

สื่อในฐานะ แหล่งเรียนรู้ (Media as a Resource)

การเชื่อมโยงบริบท: วิเคราะห์ปฏิกิริยาของท้องถิ่นต่อเหตุการณ์โลก
เข้าใจการตีความข่าวสารที่แตกต่างกันในแต่ละวัฒนธรรม

สื่อในฐานะ เป้าหมาย (Media as a Goal / Literacy)

การรู้เท่าทันสื่อ: ฝึกวิพากษ์และแยกแยะระหว่าง
สถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง กับ ความคิดเห็น/อคติ

สื่อในฐานะ วิถีทาง (Media as a Platform / Activism)

การแสดงออกซึ่งความเป็นพลโลก:
ใช้สื่อเป็นช่องทางสร้างเครือข่าย
รณรงค์แก้ปัญหา และสร้างการ
เปลี่ยนแปลงทางสังคม

วงจรการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง

Authentic Assessment Cycle

โลกศึกษาไม่เน้นการทำคะแนนสูง แต่เน้นการแสดงผลสัมฤทธิ์
ที่มีการพัฒนาอย่างประจักษ์ (NSCCE Framework)

บทสรุปเปรียบเทียบ: สาขาสู่บริบทไทย

Synthesis: Global to Local

	บริบทสากล (Global Context)	บริบทไทย (Thai Context)
เป้าหมาย (Goals)	พัฒนาการคิดเชิงระบบ, สมดุลตัวตน (Banks), และความรับผิดชอบต่อสังคม (SDG 4.7)	บูรณาการคุณลักษณะ 10 ประการ และ 4 ทักษะแกนหลัก เพื่อตอบสนองบริบทศตวรรษที่ 21
ขอบเขตเนื้อหา (Scope)	ปัญหาโลก 4 มิติ (ความขัดแย้ง, สิทธิมนุษยชน, สิ่งแวดล้อม, การพัฒนา)	โครงสร้าง 8 มิติที่ขยายเพิ่มเติมเรื่อง การตระหนักรู้ค่านิยม และ ความยุติธรรมในสังคม
กิจกรรม (Activities)	เน้นโครงงาน, การเป็นพันธมิตรนานาชาติ, ละครเวที, และเครือข่ายข้ามชาติ	เน้นการเรียนรู้จากจุดเล็กไปจุดใหญ่ (Local to Global), วิธีการชกค้ำ (Jurisprudential), และการเรียนรู้แบบร่วมมือ
การวัดผล (Assessment)	วงจรประเมิน 6 ขั้นตอน เน้นการประเมิน ผลกระทบเชิงนโยบายและกิจกรรม	ประเมินตามสภาพจริงผ่านแฟ้มผลงาน การปฏิบัติจริง และการประเมินภายใน โดยคณะกรรมการสถานศึกษา

ก้าวต่อไปของการศึกษาไทย

The Next Step for Thai Education

โลกศึกษาไม่ใช่แค่วิชาที่สอนให้เด็กรู้จักโลก...
แต่คือเครื่องมือแห่งการเปลี่ยนผ่าน
ที่สร้างพลังให้พวกเขา กล้ารับผิดชอบ
ต่อโลกใบนี้

การเชื่อมโยงจาก ทฤษฎีสากล สู่ บริบทไทย
คือกุญแจสำคัญที่จะเปลี่ยนห้องเรียนให้เป็นจุดเริ่มต้นของ
การพัฒนาที่ยั่งยืน
ความสำเร็จไม่ได้อยู่ที่การจำลองโลกมาไว้ในห้องเรียน
แต่อยู่ที่การเตรียมผู้เรียนให้ออกไปเปลี่ยนแปลงโลก

